

Algemeen Energie Management Plan

Voortgang 2018 Q1-Q4

VenhoevenCS
architecture+urbanism

VenhoevenCS architecture+urbanism
Hoogte Kadijk 143 F15
1018 BH Amsterdam
020-622 82 10
info@venhoevencs.nl
www.venhoevencs.nl

	Naam	Functie	Versie / Datum	Paraaf
Opgesteld	Manon Mastik	Tender management & PR	DEF 27-03-2019	
Gevalideerd	Helga Lasschuijt	General manager	DEF 27-03-2019	
Vrijgegeven	Manfred Wansink	Kwaliteitsmanager	DEF 27-03-2019	

VOORWOORD

Duurzaamheid zit in het DNA van VenhoevenCS: al sinds de oprichting in 1998 (en sinds 2004 in de huidige vorm van VenhoevenCS architecture+urbanism) staat zowel interne als externe duurzaamheid hoog op de agenda.

Extern maken wij onze klant bewust van een duurzame oplossing voor hun vragen. In een breder perspectief: de directieleden van VenhoevenCS zijn internationaal veelgevraagde sprekers op het gebied van bijvoorbeeld duurzame stedenbouw, autarkische steden, duurzame zorg, energieproducerende gebouwen, circulaire economie, etc.

Omdat duurzaamheid de stuwende factor is van onze stedenbouwkundige en architectonische visie, is de “sustainability awareness” onder het personeel zeer groot.

Interne duurzaamheid richt zich met name op het eigen huisvestingsbeleid, het mobiliteitsbeleid en het inkoopbeleid. In 2009 is VenhoevenCS begonnen met het berekenen van haar CO2 footprint en het opzetten van een CO2 reductieplan (Trias Ecologica”: verduurzamen, besparen en compenseren). De uitstoot die onvermijdelijk was, werd via de Gold Standard gecompenseerd. M.a.w. VenhoevenCS had een klimaatneutrale bedrijfsvoering.

In 2013 werd ook VenhoevenCS getroffen door de vastgoedcrisis en werd de compensatie van de uitstoot losgelaten – en daarmee verdween de CO2 reductie uit de prioriteitlijst.

De CO2 prestatieladder biedt ons handvatten om ons interne beleid, met betrekking tot de CO2 uitstoot weer op te pakken en vast te leggen. Het beleid dat is opgesteld, is gebaseerd op verduurzamen, besparen en compenseren. Reductiemaatregelen worden gezocht in de werkwijze en de bewustwording met als randvoorwaarde dat de maatregelen mede bedrijfseconomisch worden afgewogen.

Amsterdam
27-03-2019

Beoordeeld en goedgekeurd door Directielid:

E.A.J. Venhoeven
DGA Ton Venhoeven Holding B.V.
Ten deze wettelijke vertegenwoordiger Ton Venhoeven c.s. Architecten B.V. (a.k.a. VenhoevenCS architecture+urbanism)

A. INZICHT

CO2 FOOTPRINT 2015 (NULMETING)

Om te komen tot bepaling van de CO₂-uitstoot diende eerst inzicht te worden verkregen in het energieverbruik. Hiertoe zijn binnen de rapportageperiode de energiestromen geïdentificeerd van VenhoevenCS. De geïnventariseerde energiestromen 2015 zijn opgenomen in de footprint 2015

	CO ₂ -uitstoot scope 1	CO ₂ -uitstoot scope 2	CO ₂ -uitstoot scope 3* (exclusief woon-werk)
Totaal VenhoevenCS	2469,92 kg	51425,72 kg	7517,15 kg

Totale CO₂-uitstoot 2015

Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering + projecten**	66418,2 kg CO ₂
Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering**	37455,3 kg CO ₂

**Niet alle scope 3 emissies worden weergegeven in de Footprint. Op de footprint worden 'slechts' de scope 3 emissie weergegeven die direct 'meetbaar' zijn. De overige scope 3 emissies zijn echter wel inzichtelijk gemaakt en terug te vinden in bijlage 5: "Kwantificering Scope 3 emissies".*

***Venhoeven CS maakt onderscheid tussen bedrijfsgebonden uitstoot en projectgebonden uitstoot. Bedrijfsgebonden uitstoot is structureel makkelijker te reduceren omdat het te maken heeft met bedrijfsprocessen. Projectgebonden uitstoot is moeilijker structureel te reduceren, omdat deze conjunctuurgevoeliger is. In een beter economisch klimaat zullen er meer projecten lopen dan tijdens een economische crisis en dat betekent vanzelf ook meer uitstoot (meer personeel, meer energieverbruik, meer reizen, meer papiergebruik, etc.). Om hier een zo goed mogelijk inzicht in te krijgen zal VenhoevenCS niet alleen de totale CO₂ uitstoot monitoren, maar ook specifiek de bedrijfsgebonden CO₂ uitstoot.*

Om nader inzicht te krijgen in de herkomst van CO₂-uitstoot is een verdeling gemaakt naar de verschillende toegepaste energiebronnen en naar de verschillende energietoepassingen.

Scope 1: Directe Emissies

- Gasverbruik

Scope 2: Indirecte emissies A

- Elektriciteitsverbruik
- Auto (business travel)
- Trein (business travel)
- OV overig (business travel)
- Vlieguren

Scope 3: Indirecte emissies B

- Auto (woon-werk)
- Trein (woon-werk)
- OV overig (woon-werk)
- Papierverbruik
- Leveranciers
- Onderaannemers

Om nader inzicht te krijgen in de herkomst van CO₂-uitstoot is een verdeling gemaakt naar de verschillende de volgende verschillende categorieën:

- Gasverbruik (=scope 1)
- Elektriciteitsverbruik (=scope 2)

- Mobiliteit (= scope 2+3)
- Papierverbruik (= scope 3)
- Leveranciers (= scope 3)
- Onderaannemers (= scope 3)

De uitstoten die binnen bovenstaande categorieën vallen zijn weergegeven in de onderstaande tabel

Energiestroom/categorie	scope	CO ₂ uitstoot in kg
Gasverbruik	1	2469,92
Elektriciteitsverbruik	2	10597,85
Mobiliteit	2+3	45833,29
Papierverbruik	3	280,5
Leveranciers	3	3034,65
Onderaannemers	3	4201,99

Totaal aantal kg CO₂-uitstoot 66418,2 kg

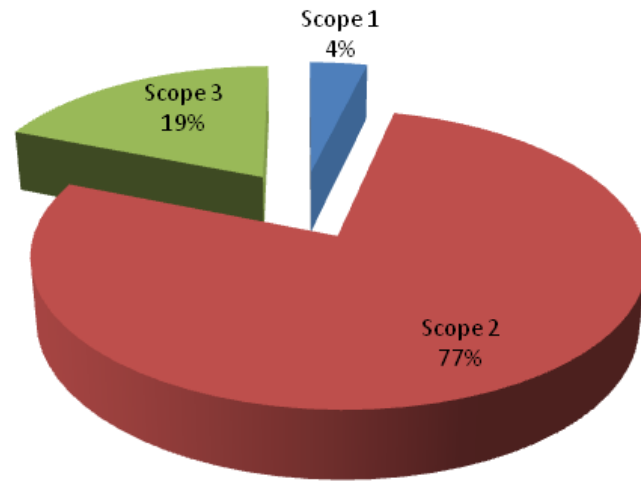
Alle uitstoten zijn afgezet tegen bepaalde kengetallen zoals het aantal FTE's en de omzet, om meer inzicht te verkrijgen, vergelijkingsmateriaal te creëren en te kunnen beoordelen.

		KG CO ₂ per
Aantal FTE	16,08	4130,49
Aantal medewerkers	18,83	3527,25

In de grafieken op de volgende pagina zijn de verdelingen weergegeven in percentages en getallen.

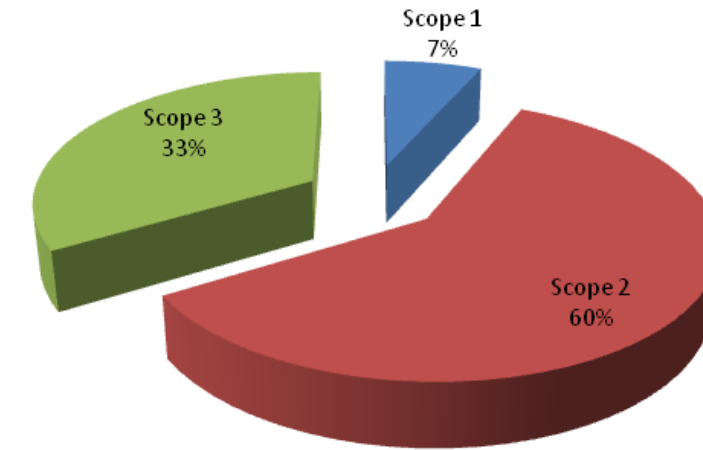
CO2 footprint | VenhoevenCS 2015

bedrijfsvoering + projecten

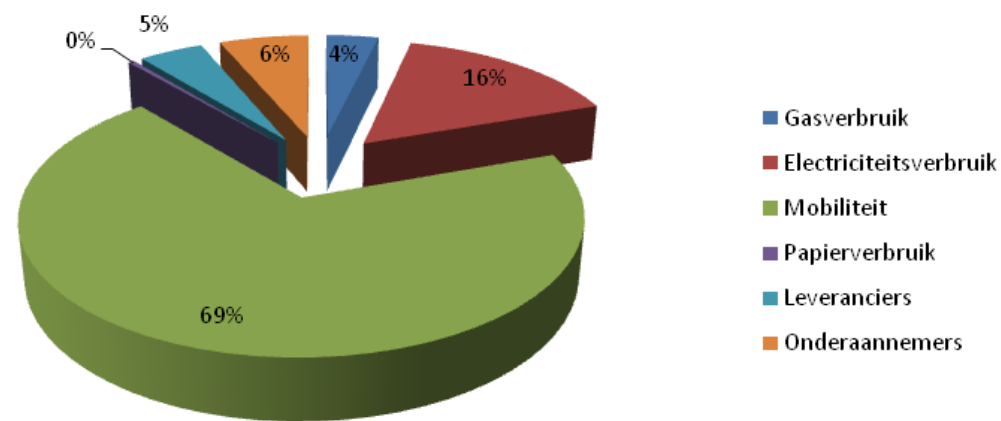
CO2 footprint | VenhoevenCS 2015

bedrijfsvoering

CO2 footprint | VenhoevenCS 2015

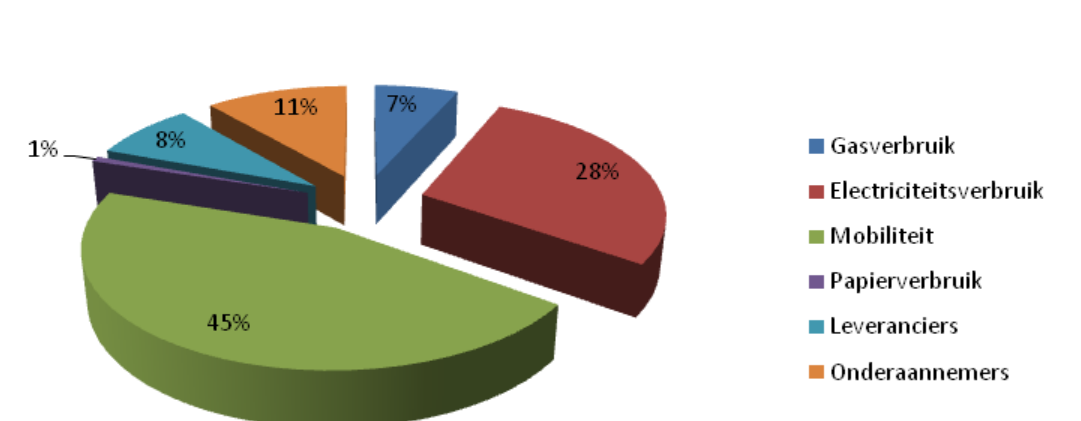
bedrijfsvoering + projecten

- Gasverbruik
- Electriciteitsverbruik
- Mobiliteit
- Papierverbruik
- Leveranciers
- Onderaannemers

CO2 footprint | VenhoevenCS 2015

bedrijfsvoering

- Gasverbruik
- Electriciteitsverbruik
- Mobiliteit
- Papierverbruik
- Leveranciers
- Onderaannemers

CO2 FOOTPRINT 2016

	CO ₂ -uitstoot scope 1	CO ₂ -uitstoot scope 2	CO ₂ -uitstoot scope 3* (exclusief woon-werk)
Totaal VenhoevenCS	2469,92 kg	51425,72 kg	7517,15 kg

Totale CO₂-uitstoot 2015

Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering + projecten**	66418,2 kg CO ₂
Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering**	37455,3 kg CO ₂

*Niet alle scope 3 emissies worden weergegeven in de Footprint. Op de footprint worden 'slechts' de scope 3 emissie weergegeven die direct 'meetbaar' zijn. De overige scope 3 emissies zijn echter wel inzichtelijk gemaakt en terug te vinden in bijlage 5: "Kwantificering Scope 3 emissies".

**Venhoeven CS maakt onderscheid tussen bedrijfsgebonden uitstoot en projectgebonden uitstoot. Bedrijfsgebonden uitstoot is structureel makkelijker te reduceren omdat het te maken heeft met bedrijfsprocessen. Projectgebonden uitstoot is moeilijker structureel te reduceren, omdat deze conjunctuurgevoeliger is. In een beter economisch klimaat zullen er meer projecten lopen dan tijdens een economische crisis en dat betekent vanzelf ook meer uitstoot (meer personeel, meer energieverbruik, meer reizen, meer papiergebruik, etc.). Om hier een zo goed mogelijk inzicht in te krijgen zal VenhoevenCS niet alleen de totale CO₂ uitstoot monitoren, maar ook specifiek de bedrijfsgebonden CO₂ uitstoot.

De uitstoten die binnen de, op de vorige pagina geformuleerde, categorieën vallen zijn weergegeven in de onderstaande tabel

Energiestroom/categorie	scope	CO ₂ uitstoot in kg
Gasverbruik	1	2142,11
Elektriciteitsverbruik	2	13952,68
Mobiliteit	2+3	39925,47
Papierverbruik	3	199,1
Leveranciers	3	2830,08
Onderaannemers	3	5244,35

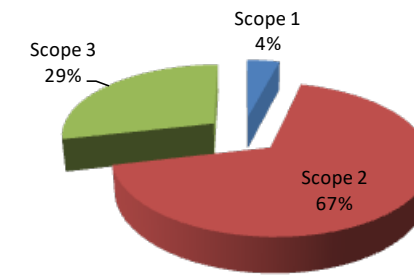
Totaal aantal kg CO₂-uitstoot 52640,08 kg

Alle uitstoten zijn afgezet tegen bepaalde kengetallen zoals het aantal FTE's en de omzet, om meer inzicht te verkrijgen, vergelijkingsmateriaal te creëren en te kunnen beoordelen.

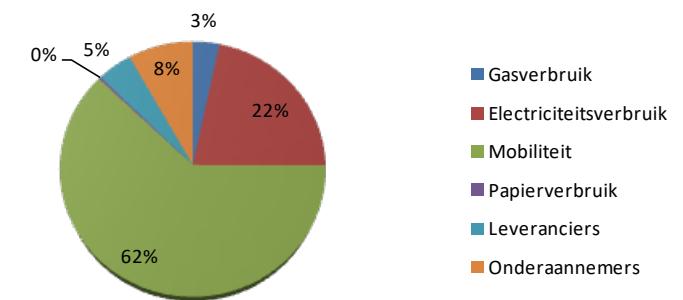
		KG CO ₂ per
Aantal FTE	24,67	2133,80
Aantal medewerkers	27,92	1885,42

In de grafieken op de volgende pagina zijn de verdelingen weergegeven in percentages en getallen.

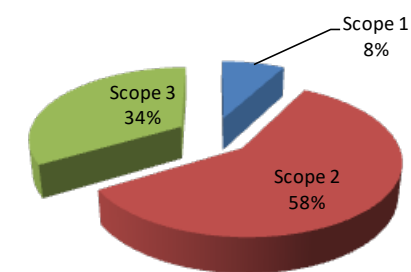
CO2 footprint | VenhoevenCS 2016 bedrijfsvoering + projecten

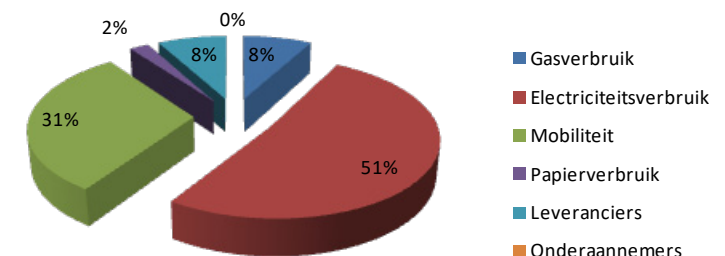
CO2 footprint | VenhoevenCS 2016 bedrijfsvoering + projecten

CO2 footprint | VenhoevenCS 2016 bedrijfsvoering

CO2 footprint | VenhoevenCS 2016 bedrijfsvoering

CO2 FOOTPRINT 2017

	CO ₂ -uitstoot scope 1	CO ₂ -uitstoot scope 2	CO ₂ -uitstoot scope 3* (exclusief woon-werk)
Totaal VenhoevenCS	2231.24 kg	45180.27 kg	6140.72 kg

Totale CO₂-uitstoot 2017

Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering + projecten**	60554,09 kg CO ₂
Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering**	37696,55 kg CO ₂

*Niet alle scope 3 emissies worden weergegeven in de Footprint. Op de footprint worden 'slechts' de scope 3 emissie weergegeven die direct 'meetbaar' zijn. De overige scope 3 emissies zijn echter wel inzichtelijk gemaakt en terug te vinden in bijlage 5: "Kwantificering Scope 3 emissies".

**Venhoeven CS maakt onderscheid tussen bedrijfsgebonden uitstoot en projectgebonden uitstoot. Bedrijfsgebonden uitstoot is structureel makkelijker te reduceren omdat het te maken heeft met bedrijfsprocessen. Projectgebonden uitstoot is moeilijker structureel te reduceren, omdat deze conjunctuurgevoeliger is. In een beter economisch klimaat zullen er meer projecten lopen dan tijdens een economische crisis en dat betekent vanzelf ook meer uitstoot (meer personeel, meer energieverbruik, meer reizen, meer papiergebruik, etc.). Om hier een zo goed mogelijk inzicht in te krijgen zal VenhoevenCS niet alleen de totale CO₂ uitstoot monitoren, maar ook specifiek de bedrijfsgebonden CO₂ uitstoot.

De uitstoten die binnen de, op de vorige pagina geformuleerde, categorieën vallen zijn weergegeven in de onderstaande tabel

Energiestroom/categorie	scope	CO ₂ uitstoot in kg
Gasverbruik	1	2231
Electriciteitsverbruik	2	5991
Mobiliteit	2+3	46190
Papierverbruik	3	286
Leveranciers	3	3190
Onderaannemers	3	2665

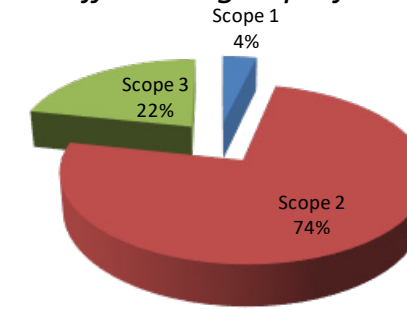
Totaal aantal kg CO₂-uitstoot 60554 kg

Alle uitstoten zijn afgezet tegen bepaalde kengetallen zoals het aantal FTE's en de omzet, om meer inzicht te verkrijgen, vergelijkingsmateriaal te creëren en te kunnen beoordelen.

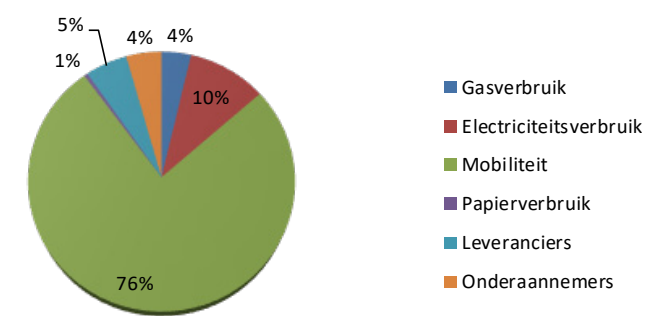
		KG CO ₂ per
Aantal FTE	31	1953.36
Aantal medewerkers	32	1892.32

In de grafieken op de volgende pagina zijn de verdelingen weergegeven in percentages en getallen.

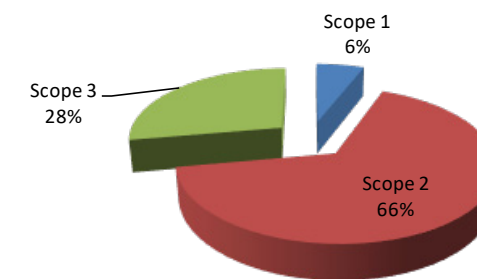
CO2 footprint | VenhoevenCS 2017 bedrijfsvoering + projecten

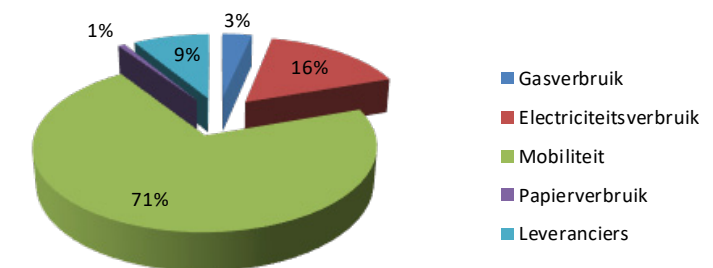
CO2 footprint | VenhoevenCS 2017 bedrijfsvoering + projecten

CO2 footprint | VenhoevenCS 2017 bedrijfsvoering

CO2 footprint | VenhoevenCS 2017 bedrijfsvoering

CO2 FOOTPRINT 2018

	CO ₂ -uitstoot scope 1	CO ₂ -uitstoot scope 2	CO ₂ -uitstoot scope 3* (exclusief woon-werk)
Totaal VenhoevenCS	2115.73 kg	47587.21 kg	6336.79 kg

Totale CO₂-uitstoot 2017

Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering + projecten**	56039.73 kg CO ₂
Totaal VenhoevenCS bedrijfsvoering**	31204.12 kg CO ₂

*Niet alle scope 3 emissies worden weergegeven in de Footprint. Op de footprint worden 'slechts' de scope 3 emissie weergegeven die direct 'meetbaar' zijn. De overige scope 3 emissies zijn echter wel inzichtelijk gemaakt en terug te vinden in bijlage 5: "Kwantificering Scope 3 emissies".

**Venhoeven CS maakt onderscheid tussen bedrijfsgebonden uitstoot en projectgebonden uitstoot. Bedrijfsgebonden uitstoot is structureel makkelijker te reduceren omdat het te maken heeft met bedrijfsprocessen. Projectgebonden uitstoot is moeilijker structureel te reduceren, omdat deze conjunctuurgevoeliger is. In een beter economisch klimaat zullen er meer projecten lopen dan tijdens een economische crisis en dat betekent vanzelf ook meer uitstoot (meer personeel, meer energieverbruik, meer reizen, meer papiergebruik, etc.). Om hier een zo goed mogelijk inzicht in te krijgen zal VenhoevenCS niet alleen de totale CO₂ uitstoot monitoren, maar ook specifiek de bedrijfsgebonden CO₂ uitstoot.

De uitstoten die binnen de, op de vorige pagina geformuleerde, categorieën vallen zijn weergegeven in de onderstaande tabel

Energiestroom/categorie	scope	CO ₂ uitstoot in kg
Gasverbruik	1	2116
Electriciteitsverbruik	2	0
Mobiliteit	2+3	47587
Papierverbruik	3	216
Leveranciers	3	5113
Onderaannemers	3	1008

Totaal aantal kg CO₂-uitstoot 56040 kg

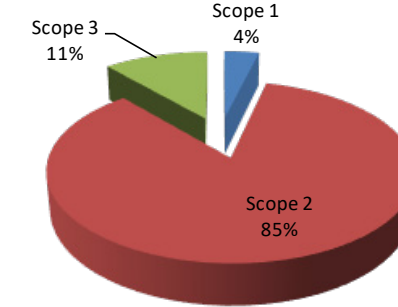
Alle uitstoten zijn afgezet tegen bepaalde kengetallen zoals het aantal FTE's en de omzet, om meer inzicht te verkrijgen, vergelijkingsmateriaal te creëren en te kunnen beoordelen.

		KG CO ₂ per
Aantal FTE	29.03	1930.4
Aantal medewerkers	33	1698.2

In de grafieken op de volgende pagina zijn de verdelingen weergegeven in percentages en getallen.

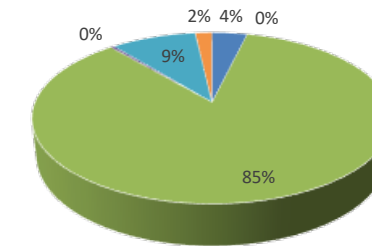
CO2 footprint | VenhoevenCS 2018

bedrijfsvoering + projecten

CO2 footprint | VenhoevenCS 2018

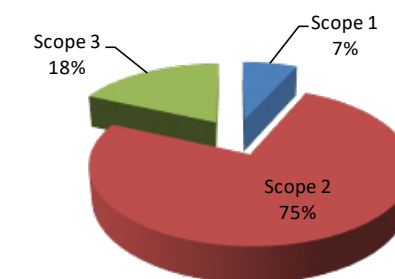
bedrijfsvoering + projecten

■ Gasverbruik ■ Electriciteitsverbruik ■ Mobiliteit ■ Papierverbruik ■ Leveranciers ■ Onderaannemers

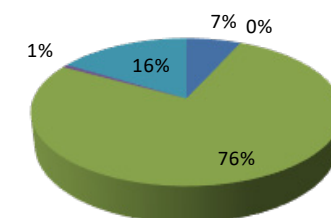
CO2 footprint | VenhoevenCS 2018

bedrijfsvoering

CO2 footprint | VenhoevenCS 2018

bedrijfsvoering

■ Gasverbruik ■ Electriciteitsverbruik ■ Mobiliteit
■ Papierverbruik ■ Leveranciers ■ Onderaannemers

B. REDUCTIE

REDUCTIEDOELSTELLINGEN

Het energiebeleid binnen VenhoevenCS richt zich op twee perspectieven:

- Het terugdringen van energieverbruik;
- Het gebruiken van duurzaam opgewekte elektriciteit.

VenhoevenCS heeft een duidelijke overkoepelende beleidsdoelstelling bepaald, namelijk:

Reduceren van de CO₂-uitstoot met 20% per FTE in 2025 t.o.v. 2015

Deze doelstelling heeft betrekking op de scope 1 en 2 emissies van VenhoevenCS. De SMART-geformuleerde doelstelling is als volgt:

“De beleidsdoelstelling is dat maatregelen ter verduurzaming/vergroening van energiestromen en verhoging van de energie-efficiency, wat uiterlijk in 2025 gerealiseerd is, leidt tot een doorberekende totale CO₂-uitstoot in 2025 welke 20 % lager is per FTE dan de uitstoot per FTE zoals weergegeven op de footprint die samengesteld is op basis van de CO₂-uitstoot in 2015.”

DOELSTELLINGEN

Op basis van de beleidsdoelstelling zijn voor de navolgende doelstellingen geformuleerd:

Scope 1 – emissiestroom “Gasverbruik”

CO₂ uitstoot veroorzaakt door gasverbruik verminderen met 60 % per FTE

Referentiejaar: 2015
Te bereiken: 2020

Voor deze doelstelling is de onderstaande prestatie indicator gesteld:
CO₂ uitstoot door gasverbruik per FTE van 154 KG in 2015 naar 61 KG in 2020

Scope 2 – emissiestroom “Elektriciteitsverbruik”

CO₂ uitstoot veroorzaakt door elektriciteitsverbruik verminderen met 100% per FTE, door de inkoop van groene stroom met een Nederlandse Garantie Van Oorsprong (GVO)

Referentiejaar: 2015
Te bereiken: mei 2017

Voor deze doelstelling is de onderstaande prestatie indicator gesteld:
CO₂ uitstoot door elektriciteitsverbruik per FTE van 659 KG in 2015 naar 0 KG in 2017

Scope 2 – emissiestroom “Auto (business travel)/ zakelijk gereden km privé auto”

CO₂ uitstoot veroorzaakt door ‘business travel’ (ex. vluchten) met 25 % per FTE reduceren.

Referentiejaar: 2015
Te bereiken: 2025

Voor deze doelstelling is de onderstaande prestatie indicator gesteld:
CO₂ uitstoot per FTE van 570 kg in 2015 naar 428 kg in 2025

Scope 3 – emissiestroom “per m2 door VenhoevenCS ontworpen gebouw”

In 2018 dienen alle door VenhoevenCS nieuw ontworpen gebouwen 10% beter te presteren dan de voor op dat moment geldende EPC eisen.

Referentiejaar: 2013
Te bereiken: 2018

We zijn voor het formuleren van deze doelstelling uitgegaan van het volgende onderzoek: W/E adviseurs | Arcadis - Rapport 8504 - Aanscherpingsstudie EPC woningbouw en utiliteitsbouw 2015. Dit onderzoek laat zien hoeveel CO₂ een bepaald type gebouw uitstoot uitgaand van een bepaalde EPC eis. Het toepassen van deze inzichten op de gebouwen van VenhoevenCS, maakt inzichtelijk dat hier veel te winnen valt

Er is gekozen voor het referentiejaar 2013, omdat onze laatst opgeleverde gebouwen zijn beoordeeld op het bouwbesluit van 2013. Dit betekent ook dat ze zijn gerealiseerd tegen de toen geldende EPC eis, wat samenhangt met de CO₂ uitstoot.

Onze doelstelling voor scope 3 is verlopen: “In 2018 dienen alle nieuw door VenhoevenCS ontworpen gebouwen 10% beter te presteren dan de voor op dat moment geldende EPC eisen”.

Er is besloten om in 2019 geen volledig nieuwe scope 3 / ketenanalyse te maken omdat er momenteel veel in beweging is: de eisen voor BENG zijn nog niet definitief gemaakt, de wijzigingen in de Energiebesparende maatregelen Activiteitenregeling zijn nog niet in werking getreden, er is een nieuwe AIM (Activiteitenbesluit Internet Module – sinds januari 2019 beschikbaar) die nog ingevuld moet worden, er staat een mogelijke verhuizing naar een nieuw kantoor op de planning, enzovoorts.

Al met al kunnen wij voor nu nog niet goed overzien wat de gevolgen zullen zijn (nog niet specifiek en meetbaar). In 2020 hebben wij dit overzicht zeer waarschijnlijk wel en willen we dit integraal meenemen in een nieuwe doelstelling voor scope 3.

Dit betekent dat we tot en met 2020 een tussen-doelstelling hebben geformuleerd, gebaseerd op de huidige ketenanalyse. We scherpen de huidige doelstelling als volgt aan:

“In 2020 dienen alle nieuw door VenhoevenCS ontworpen gebouwen 20% beter te presteren dan de voor op dat moment geldende EPC eisen”.

RELATIE DOELSTELLINGEN EN PROJECTEN

De doelstellingen hebben ook betrekking op de uitstoot van CO₂ binnen projecten. Zo is de hoeveelheid gas die er gebruikt wordt afhankelijk van het aantal mensen dat op kantoor werkt, dit hangt samen met de projecten. Hoe meer en hoe groter de projecten, hoe meer mensen er nodig zijn.

De autoritten, horend bij scope 2, worden altijd gemaakt in het kader van het project of bedrijfsvoering. De scope 3 doelstelling richt zich volledig op de projecten.

CO₂ REDUCERENDE MAATREGELEN

VOORTKOMEND UIT NULMETING 2015

Hieronder worden per categorie de tijdens de nulmeting (2015) vastgestelde mogelijk maatregelen die VenhoevenCS zou kunnen nemen, benoemd en omschreven. Dit geeft een beeld van onze benadering van de CO₂ prestatieladder en geeft een goed inzicht van hoe we begonnen zijn. Alle maatregelen die definitief genomen worden, worden opgenomen en up to date gehouden in de maatregelenlijst/plan van aanpak

SCOPE 1: DIRECTE EMISSIES

Scope 1 bestaat uit slechts 1 energiestroom: gasverbruik. De CO₂ uitstoot afkomstig uit deze energiestroom kan er op 2 manieren gereduceerd worden. De eerste optie is het plaatsen van een klimaatinstallatie die zowel verwarmt als koelt. Hiermee zou een reductie van 90% op het gasverbruik behaald kunnen worden, wat gelijk is aan een reductie van 3% op de totale uitstoot van CO₂. Het is wel de vraag of de monumentale status van het gebouw de toepassing van een dergelijke installatie toelaat. Daarnaast zou de plaatsing van een dergelijke installatie een investering vragen van minstens € 35.000,-. Dit is een investering die zeer waarschijnlijk niet terug verdient gaat worden. Het doel is om flink te groeien met het bedrijf. Dat zou ook betekenen dat we op zoek zullen moeten naar een nieuwe huisvesting. De kans dat we voor die verhuizing de installatie hebben terugverdient is zeer gering. Zeker omdat het een investering die niet per direct gedaan kan worden.

Wij zijn alternatieven aan het onderzoeken. In 2016 heeft Eneco de WarmteWinner op de markt gebracht. Dit is een kleine waterpomp die geplaatst wordt naast je CV ketel. De WarmteWinner haalt warmte uit de lucht in huis en geeft die via de cv-ketel opnieuw af aan het verwarmingssysteem. Op gemiddelde dagen is dat genoeg om je woning op temperatuur te houden. Wordt het te koud buiten, dan schakelt de cv-ketel in om de WarmteWinner te ondersteunen. Pas dan verbruik je gas voor het verwarmen van kantoor. De reductie op gas zou volgens Eneco op de 60 % liggen. Voor VenhoevenCS zou dit een reductie van 2% op de totale uitstoot betekenen.

Het is nog niet zeker of een dergelijke installatie ook beschikbaar wordt gesteld voor de zakelijke markt. Daarom zal er verder onderzoek gedaan worden naar mogelijke maatregelen/manieren om de uitstoot veroorzaakt door het gasverbruik te reduceren. Het doel is om in 2020 een maatregel gevonden en geïmplementeerd te hebben.

SCOPE 2: INDIRECTE EMISSIES A

Elektriciteitsverbruik

Om CO₂-uitstoot te reduceren binnen het energieverbruik, ofwel scope 2, zal er over gestapt moeten worden naar een andere energieleverancier. Gedacht werd dat het elektriciteitsverbruik een minder groot aandeel zou hebben in de footprint van VenhoevenCS, omdat er een contract voor groene stroom is afgesloten bij ENGIE. Uit nader onderzoek van de oorsprong van deze groene stroom, in het kader van de CO₂ prestatieladder, bleek echter dat deze stroom niet zo groen is, als het beweerd te zijn; 100% van de hernieuwbare energie wordt buiten Nederland opgewekt. Hierdoor telt het voor de CO₂ prestatieladder mee als grijze stroom.

Dit contract loopt af op 12-05-2017. Per die datum zal VenhoevenCS overstappen naar 'echte' groene energie. Dit wil zeggen groene energie die wordt opgewekt in Nederland. Met een overstap kan een reductie worden behaald van 15% op de totale CO₂ uitstoot.

Een andere aanzienlijke energiebesparing zou gehaald kunnen worden door het vervangen van de huidige

armaturen (70 Watt) door LED armaturen. Begin 2016 is er gestart met een proef waarbij 2 armaturen zijn omgebouwd naar LED. Daarbij werd gezocht naar de juiste hoeveelheid lumen en de kleurtemperatuur om zo een volwaardige, maar energiezuinigere, vervanging te vinden. Hoe hoger het aantal lumen van de verlichting, hoe hoger het energieverbruik. Dat zou betekenen dat zo min mogelijk lumen de voorkeur zou moeten hebben. Wel moet de verlichting voldoende lichtopbrengst hebben om goed bij te kunnen werken. Helaas is het juiste LED alternatief niet gevonden. Daarom zal er niet worden geïnvesteerd in het ombouwen van alle armaturen. Wel zullen we op zoek gaan naar nieuwe geschikte armaturen die standaard LED zijn. Het doel is om in 2018 geschikte verlichting gevonden en aangeschaft te hebben.

Daarnaast kan er bespaard worden door bij de aanschaf van huishoudelijke apparaten te letten op het energielabel. Tegenwoordig bestaat zelfs al het label A+++ . Wanneer alle apparaten vervangen zouden worden voor deze energiezuiniger alternatieven zou er uiteindelijk 3 % op de CO₂ uitstoot bespaard kunnen worden.

In 2016 zal er worden gestart met de voorbereidingen van een energiebeheerssysteem. Dit systeem moet ons helpen inzichtelijk te krijgen waar de 'verborgen' energielekken zitten, zodat hier reductiemaatregelen voor genomen kunnen worden. Volledige implementatie van het systeem wordt in 2017 ingevoerd. De nieuwe reductiemaatregelen n.a.v. de uitkomsten van het systeem kunnen in 2018 van start gaan.

Het is natuurlijk zo dat wanneer VenhoevenCS overgestapt is naar volledig groene energie, wat afkomstig is uit Nederland, dat het elektriciteitsverbruik sowieso een uitstoot van 0 kg CO₂ heeft, maar besparen op het energieverbruik zal altijd het streven moeten zijn.

Mobiliteit

Projectgebonden vervoer

De eerste en meeste basale maatregel die genomen kan worden is het projectgebonden vervoer simpelweg verminderen. Dit kan 'eenvoudig' weg gerealiseerd worden door bijvoorbeeld meer afspraken en vergaderingen bij ons op kantoor te laten plaatsvinden. Door optimalisatie van onze faciliteiten en gastvrijheid wordt het voor opdrachtgevers en partners aantrekkelijk om hier mee in te stemmen.

Dit zou wellicht de zorg kunnen opleveren dat de CO₂ uitstoot blijft bestaan, maar nu wordt veroorzaakt door andere partijen dan VenhoevenCS. Wij zijn er echter van overtuigd dat dit niet het geval zal zijn. Het is namelijk zo dat veel van de bedrijven en opdrachtgevers waar wij mee samenwerken ruim voorzien zijn van parkeermogelijkheden, waar geen kosten aan verbonden zijn voor de bezoekende partij. Dit betekent dat veel van de partijen die langs komen de keuze voor de auto zullen maken. Onze locatie daarentegen ontmoedigt het gebruik van de auto. Er is slechts 1 parkeerplaats beschikbaar voor de bezoekers. Wanneer deze zijn vergeven, kan er gekozen worden voor het reguliere 'straatparkeren', maar het hoge parkeertarief maakt dit geen aantrekkelijk alternatief. De goede bereikbaarheid met het openbaar vervoer geeft vaak de doorslag om de auto te laten staan, bij een bezoek aan VenhoevenCS en draagt daarmee bij aan de vermindering van de CO₂ emissie.

Daarnaast zou er ook gereduceerd worden door de keuze van het type vervoer naar locatie. In 2015 werd nog in 55% van de gevallen gekozen voor de auto. 69% van deze kilometers werd gereden met een privé auto, voor de overige 31% werd gekozen voor een auto-date service als ConnectCar of Sixt. De auto date service zou eigenlijk altijd de voorkeur moeten genieten boven de eigen auto, omdat deze een stuk energiezuiniger zijn.

Momenteel maakt VenhoevenCS gebruik van de autodate services ConnectCar en Sixt. Er zou overwogen kunnen worden om voor afstanden onder de 135 km (retour), die niet met het OV kunnen worden afgelegd

(i.v.m. tijd of anders) gebruiken te maken van een elektrisch alternatief. Op dit moment is er slechts 1 aanbieder: Car2Go.

Car2GO is een bedrijf dat wereldwijd in verschillende steden actief is. In Nederland is Car2GO(nog) alleen actief in Amsterdam met zo'n 300 Smart deelauto's. Deze deelauto's zijn allemaal elektrisch. Overal binnen de ring in Amsterdam kan je de auto parkeren en achterlaten. Wanneer het vermogen van de auto onder de 30% is moet je hem verplicht bij een oplaadpunt aansluiten. Wanneer de auto 100% is opgeladen kan je 135 km rijden. Dit maakt van Car2Go geen aantrekkelijk alternatief omdat we dan voor afspraken buiten de Ring van Amsterdam echt op zoek zouden moeten gaan naar een Car2Go in de omgeving die voldoende energie heeft om het aantal kilometers te kunnen maken. Hij zou alleen in aanmerking komen voor het bezoeken van afspraken binnen de ring. Echter geven wij voor afspraken binnen de ring voorkeur voor het gebruik van fiets of OV.

Dit omdat OV per definitie minder CO₂ emissie veroorzaakt. Het gebruik van het OV zou nog meer gestimuleerd kunnen worden door bijvoorbeeld een regel in te voeren dat er alleen voor de auto gekozen mag worden, wanneer dat het verschil in reistijd met de auto en het OV significant is. Wanneer er dan toch wegens bedrijfseconomische redenen gekozen wordt voor het gebruik van de auto, zal er zo veel mogelijk gebruik gemaakt moeten worden van een auto-date service.

Het aantal vluchten is dat VenhoevenCS in 2015 maakte is beperkt, maar het is duidelijk dat zelfs een paar vluchten een enorme negatieve invloed hebben op de carbon footprint. Helaas valt er in 2016 weinig te doen aan het aantal vluchten, omdat er meer projecten in het buitenland lopen. Voor zo ver mogelijk, maken de werknemers gebruik van de trein bij afspraken in het buitenland. Het vliegbeleid is erop gericht om zoveel mogelijk directe, non-stop vluchten te nemen. Daarnaast wordt er op gestuurd om zo veel mogelijk besprekingen van de buitenlandse projecten per Skype of FaceTime te doen in plaats van fysiek op bezoek te gaan.

SCOPE 3: INDIRECTE EMISSIES B

Mobiliteit

Woonwerkverkeer

In 2015 kwam meer dan 40% van de werknemers met de fiets. De overige werknemers komen met het openbaar vervoer naar het werk, in sommige gevallen in combinatie met de fiets. VenhoevenCS maakt geen gebruik van dienst- of lease auto's en slechts zelden wordt de privé auto gebruikt om naar het werk te komen.

VenhoevenCS stimuleert de werknemers om zo min mogelijk gebruik te maken van de auto voor het woonwerkverkeer en in plaats daarvan gebruik te maken van de fiets, het OV of een combinatie hiervan door middel van de reiskostenvergoeding. Deze vergoeding wordt gegeven op basis van het aantal kilometer van deur tot deur. Werknemers die binnen Amsterdam, op fietsafstand, wonen, krijgen per kilometer € 0,19 vergoed. Werknemers wonend buiten Amsterdam krijgen per kilometer hetzelfde bedrag, alleen krijgen zij maar de helft van hun aantal kilometers vergoed. Dit beleid moet werknemers stimuleren om zo dicht mogelijk bij het werk te wonen en zo bij te dragen aan de vermindering van CO₂ uitstoot.

Voor de vergoeding maakt het niet uit of je op de fiets, met het OV of met de auto komt; je krijgt hem sowieso. Maar kom je bijvoorbeeld met de fiets, heb je eigenlijk geen uitgave aan vervoer, waardoor je maandelijks een leuk extraatje heb; en daarmee een goede reden om de auto te laten staan.

Doordat hier al zo fanatiek op wordt ingezet, leveren andere, extra maatregelen geen significante reductie op.

Inkoop

Voor 2016 heeft VenhoevenCS een voortgaande alertheid op:

- digitalisering (papierloze communicatie), zoals facturering, archivering en communicatie (email, scannen i.p.v. kopiëren, tekeningenverkeer, etc.).
- nieuwe, duurzame papierproducten
- nieuwe, duurzame levensmiddelen (kantine)
- duurzame schoonmaak

Eventuele investeringen in huishoudelijke apparatuur zullen gedaan worden in duurzame, energiezuinige alternatieven.

Green IT

Hoewel het bij VenhoevenCS belangrijk is dat computersystemen vooral presteren wordt er ook zeker gekeken naar de duurzaamheid. Enkele voorbeelden:

- VenhoevenCS maakt nu nog gebruik van LCD maar zal stapsgewijs over gaan naar LED schermen;
- 30% van de computers bestaat uit notebooks; zowel alle ondersteunde functies, op 1 persoon na, als het management team maken gebruik van een notebook of NUC. In 2018 zal er voor deze 'laatste' ondersteunende functie een NUC worden aangeschaft ter vervanging van het huidige workstation.
- op alle computers is een energiebeheersysteem ingesteld; na 10 minuten niet gebruikt te zijn gaan beeldschermen op zwart;
- er wordt streng opgelet dat alle computers en beeldschermen uitstaan bij afwezigheid van medewerkers;
- medewerkers hebben een computers 'op maat'.

Bovendien worden oude computers ontmanteld en/of recycled, d.w.z. dat oude computers een upgrade krijgen met een kleine aanpassing of de ontmantelde componenten worden gebruikt voor andere bestaande computers.

Bij vervanging van computers en aanverwante apparatuur maakt VenhoevenCS steeds een zorgvuldige afweging, bijvoorbeeld tussen de betere (energie)prestaties van een nieuwe aanschaf en de voordelen van recycling.

PROJECTSPECIFIEKE MAATREGELEN

Alle bovenstaande potentiële reductiemogelijkheden hebben ook invloed op de projecten. Echter zijn er ook specifiek binnen de projecten maatregelen te nemen, die misschien niet direct invloed hebben op de CO₂ uitstoot van VenhoevenCS, maar op de CO₂ uitstoot gedurende de periode dat het gebouw of gebied in gebruik is – of zelfs daarna nog. VenhoevenCS is ervan overtuigd dat de grootste winst voor ontwerp bureaus op het gebied van CO₂ reductie te behalen valt met de projecten.

VenhoevenCS hanteert een aantal standaard ontwerpprincipes in al haar ontwerpen. Al deze principes zijn direct of indirect gerelateerd aan duurzaamheid. De belangrijkste principes zijn:

Subsidiariteitsprincipe

We hanteren een ladder van verduurzaming. Bij het ontwerpen van gebouwen en steden kijken we eerst of het mogelijk is om het project volledig energieneutraal en autarkisch te maken. Als dit niet volledig lukt,

gaan we uit van het subsidiariteitsprincipe: wat kan het beste gedaan worden op welk schaalniveau om de CO₂ problematiek aan te pakken. Hetzelfde geldt overigens voor alle grote transitieopgaven: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie, enzovoorts.

Stedenbouwkundig ontwerp en verduurzamen mobiliteit

Mobiliteit is verantwoordelijk voor grofweg 30% van de CO₂ uitstoot in Nederland. Door dichtheid en functiemenging in het stedenbouwkundig ontwerp te optimaliseren, kan de afhankelijkheid van gemechaniseerd privé vervoer verminderen. Hogere dichtheid rond knooppunten maakt combinatie van efficiënt openbaar vervoer en langzaam verkeersopties aantrekkelijk en haalbaar.

Architectonisch ontwerp en verduurzamen gebouwde omgeving

Het maken van compacte gebouwen met meervoudig grondgebruik en meervoudig ruimtegebruik: door meervoudig grondgebruik kunnen meerdere functies van hetzelfde grondoppervlak gebruik maken. Door verschillende functies in compacte gebouwen bij elkaar te brengen, wordt het ruimte beslag van menselijke activiteiten geminimaliseerd. Door ruimtes voor meerdere activiteiten geschikt te maken, wordt het gebruik geoptimaliseerd en leegstand voorkomen.

Concrete ontwerpmaatregelen

Tijdens het ontwerpproces worden steeds keuzes gemaakt die de CO₂ uitstoot beïnvloeden. Dan hebben we het over keuzes voor materialen, installaties e.d. die de hele keten kunnen beïnvloeden.

VenhoevenCS gaat een 'Duurzaamheid kruisjeslijst' integreren in haar 'projectgebonden kwaliteitsregistratie'. Dit zijn hele concrete maatregelen die in bv het bestek kunnen worden opgenomen.

De werkelijkheid is natuurlijk ook zo dat niet alle opdrachtgevers hier zomaar mee akkoord gaan. Dat betekent in de praktijk dat we vaak teruggeworpen worden op bv fossiele oplossingen. Maar dan proberen we dat altijd zo efficiënt mogelijk in te steken. Voorbeelden zijn: gebruik afvalwarmte industrie, warmtekrachtkoppeling, enzovoorts.

Al met al is het wel zo dat er bij VenhoevenCS aantoonbare aandacht is voor CO₂-reductie in ALLE projecten.

Andere projectspecifieke maatregelen die nog genomen kunnen worden:

- Reisafstand weegt mee in de selectieprocedure voor onderaannemers
- CO₂-bewustzijn bij nieuwe medewerkers. CO₂-reductie krijgt aantoonbaar aandacht in inwerktraject bij alle nieuwe medewerkers;
- VenhoevenCS neemt in één of meer projecten initiatief om extra CO₂-reducerende maatregelen te nemen en organiseert daarvoor financiering.

PLAN VAN AANPAK

Planning Duurzaamheidsmaatregelen 2020-2025

ALGEMEEN		2020		2019		2018		2017		2016	
		Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1
Inventarisatie CO2 uitstoot											x
Maken Algemeen Energie Management Actieplan										x	
Certificering CO2 prestatie ladder niveau 3										x	
Vaststellen Algemeen Energie Management Actieplan									x		
Certificering CO2 prestatie ladder niveau 5									x		
Opzetten nieuw kwaliteitsmanagement systeem t.b.v. ISO 9001:2015									x		
Opzetten milieumanagement systeem t.b.v. ISO 15001:2015									x		
Certificering ISO 9001 en 14001:2015									x		
Opstellen Sustainability@VenhoevenCS hoofdstuk 1								x			
Ondeteking van WIJ Gaan Circulair van de BNA							x				
Evaluatie kwaliteits- en milieumanagementsysteem					x						
Uitwerken Plan van aanpak duurzaamheid n.a.v. evaluatie managementsystemen				x							
Implementatie van nieuw Plan van Aanpak (incl nieuw scope 3 / ketenanalyse)		x									
PROJECTEN	Scope	2020		2019		2018		2017		2016	
	3	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1
Inventarisatie duurzaamheidskennis binnen bureau									x	x	
Oprichting kenniscgroep Sustainable Buildings									x		
Ontwikkelen systeem t.b.v. duurzaamheid in projecten						x	x	x			
Presentatie duurzaamheidsmatrix				x							
AIM bedrijfsvoering invullen				x					x		
Controle activiteitenbesluit, maatregelenlijst, regelgeving, etc.				x					x		
BREEAM deel 1 training voor MT en PVs						x					
Target CO2 uitstoot per m2 voor nieuwe appartementen			8				9				
Target CO2 uitstoot per m2 voor nieuwe kantoren & Utiliteit			14				15				
Target CO2 uitstoot per m2 voor mixed use			20				21				
Target CO2 uitstoot per m2 voor sports & leisure			11				12				
Target CO2 uitstoot per m2 voor onderwijsgebouwen			20				21				
BREEAM deel 2 (Nieuwbouw) certificering voor 1 directielid en 2 medewerkers					x						
BREEAM deel 2 (Gebied) certificering voor 1 directielid					x						
Aanpassing Scope 3 CO2 prestatieladder (zie ook onder 'Algemeen')					x						
Implementatie duurzaamheidsmatrix		x	x	x							
Projectplan maken voor kenniscgroep Sustainable Buildings				x							
Projectplan maken voor kenniscgroep Building Techniques				x							
Projectplan maken voor kenniscgroep Material Database				x							
Projectplan maken voor kenniscgroep Design Tools				x							

Planning Duurzaamheidsmaatregelen 2020-2025

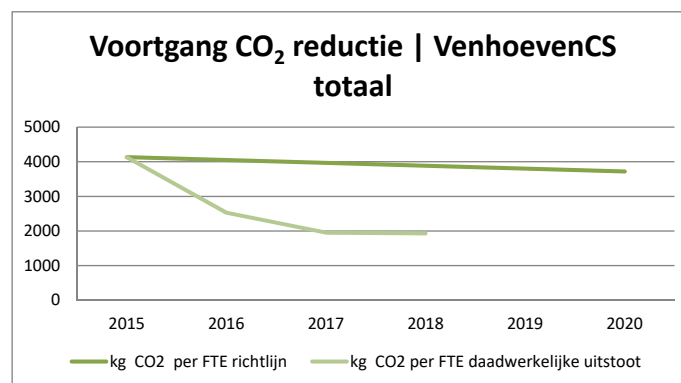
BEDRIJFSVOERING	Scope	2020		2019		2018		2017		2016	
		Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1	Q2	Q1
Installatie van elektrische zonwering aan buitengevel	1										x
Onderzoek klimaatinstallatie	1										x
Aanpassing stoppenkast t.b.v. meetsysteem	2								x		
Overstappen op groene electriciteit en gas	1+2								x		
Benext systeem installeren	2								x		
Installatie extra mechanische ventilatie met extra afzuigpunt t.b.v. luchtkwaliteit									x		
Diverse apparatuur (al dan niet via Benext) op tijdschakelaar gezet: koffieapparaat, printer, etc							x		x		
Afschaffing individuele prullenbakken							x				
Plastic en glasafval scheiden en wegbrengen							x				
Onderzoek naar Benext op ventilatiesysteem	1						x				
Overgestapt op andere boodschappenleverancier op basis van vervoer (nu fiets) en CSR	3						x				
Aanleg Indoor tuin ter verbetering van luchtkwaliteit							x				
Aanleg akoestische maatregelen ter verbetering werkklimaat							x				
Onderzoek en overstap naar duurzame drukker	3				x						
Onderzoek naar recycling partner. Keuze : Holland Recylce					x						
Onderzoek en overstap naar duurzamer printpapier	3				x						
Stopzetten alle papieren banck- en creditcard afschriften	3				x						
Alle crediteuren die nog steeds per post factuur sturen, attenderen op mogelijkheid digitaal	3				x						
Surface als presentiemiddel van bureaudocumentatie op beurzen e.d. (ipv gedrukte boekjes)					x						
Onderzoek naar tijdschakelaar op ventilatiesysteem	2			x							
Energielabel gebouw regelen	2			x							
Inventarisatie voedingsbronnen van individuele werkstations	2			x							
Aanleg concentratiewerkplekken ter verbetering werkklimaat				x							
Target CO2 uitstoot per FTE totaal (Target / werkelijk) CO2 prestatieladder	1+2+3	3717		3799		3882 (1930)		3964 (953)		4047 (2528)	
Target CO2 uitstoot scope 1 CO2 prestatieladder	1	61		80		98 (73)		117 (72)		135 (87)	
Target CO2 uitstoot scope 2 CO2 prestatieladder	2	0		0		0 (0)		0 (193)		330 (566)	
Target CO2 uitstoot scope 2.2 CO2 prestatieladder	2	485		502		519 (284)		536 (325)		553 (489)	

VOORTGANG

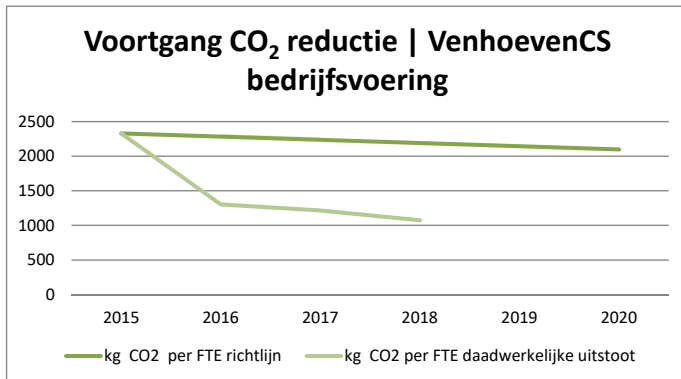
Voortgang algemeen | VenhoevenCS

kg CO ₂ per FTE REFERENTIEJAAR 2015 4130	Doelstelling	Reduceren van de CO ₂ -uitstoot met 20% per FTE in 2025 t.o.v. 2015	reductie (in %) 20%	kg CO ₂ per FTE DOEL 2025 3304.00
--	--------------	--	---------------------------	---

	kg CO ₂ per FTE richtlijn	kg CO ₂ per FTE daadwerkelijke uitstoot
2015	4130	4130
2016	4047	2528
2017	3965	1953
2018	3882	1930
2019	3800	
2020	3717	
2021	3634	
2022	3552	
2023	3469	
2024	3387	
2025	2709	

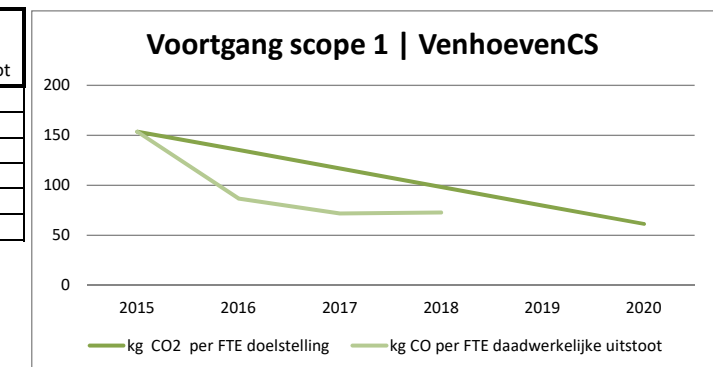
	kg CO ₂ per FTE richtlijn	kg CO ₂ per FTE daadwerkelijke uitstoot
2015	2329	2329.00
2016	2283	1304.00
2017	2236	1216.00
2018	2190	1075.00
2019	2143	
2020	2096	
2021	2050	
2022	2003	
2023	1957	
2024	1910	
2025	1863	

Voortgang scope 1 | VenhoevenCS

Gasverbruik (scope 1)	kg CO ₂ per FTE REFERENTIEJAAR 2015 153.6	Doelstelling	CO ₂ uitstoot veroorzaakt door gasverbruik verminderen met 60 % per FTE	reductie (in %) 60%	kg CO ₂ per FTE DOEL 2020 61.44
--------------------------	---	--------------	--	---------------------------	---

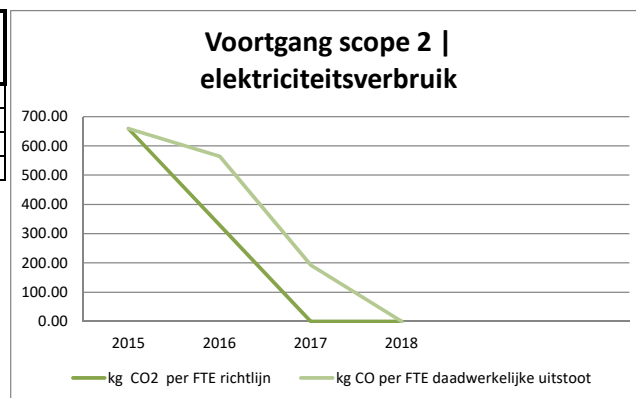
	kg CO ₂ per FTE doelstelling	kg CO per FTE daadwerkelijke uitstoot
2015	153.6	153.60
2016	135.168	86.83
2017	116.736	71.97
2018	98.304	72.88
2019	79.872	
2020	61.44	

Voortgang scope 2 | VenhoevenCS

kg CO ₂ per FTE	Doelstelling	CO2 uitstoot veroorzaakt door elektriciteitsverbruik verminderen met 100% per FTE, door de inkoop van groene stroom met een Nederlandse Garantie Van Oorsprong (GVO)	reductie (in %)	kg CO ₂ per FTE 2017
REFERENTIEJAAR 2015			100%	
659.07				0.00

	kg CO2 per FTE richtlijn	kg CO per FTE daadwerkelijke uitstoot
2015	659.07	659.07
2016	329.54	565.57
2017	0.00	193.26
2018	0.00	0.00

De doelstelling om de CO2 uitstoot door elektriciteitsverbruik per FTE van 659 KG in 2015 naar 0 KG in 2017 is niet behaald. De CO2 uitstoot werd wel teruggebracht tot 180 kg per FTE.

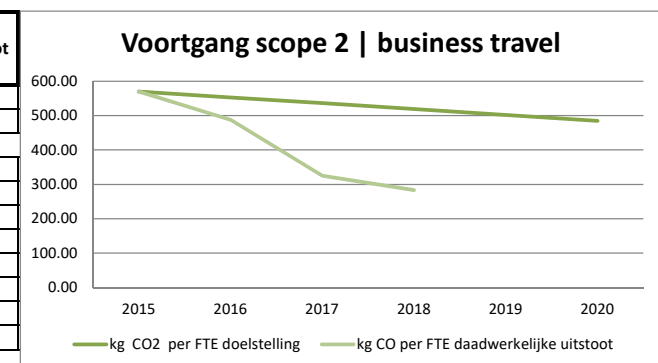
Dat de 0 niet werd gehaald, heeft te maken met het feit dat VenhoevenCS pas in mei 2017 is overgestapt naar een andere energieleverancier. We zijn overgestapt van ENGIE naar GreenChoice. Green Choice levert groene stroom uit Nederland, terwijl bij ENGIE 100% van de hernieuwbare energie buiten Nederland wordt opgewekt.

In 2018 hebben we wel deze doelstelling bewerkstelligd en kunnen we voor de CO2 prestatieladder niet beter scoren. Desondanks zullen wij overminderd inzetten op het reduceren van ons totale energieverbruik. Maatregelen hiervoor zijn opgenomen in de maatregelenlijst.

Voortgang scope 2 | VenhoevenCS

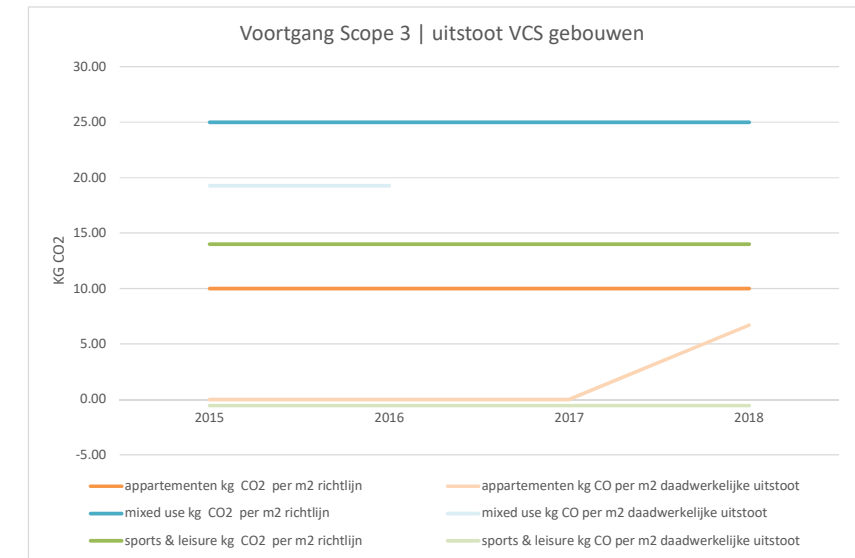
kg CO ₂ per FTE	Doelstelling	CO2 uitstoot veroorzaakt door 'business travel' (ex. vluchten) met 25 % per FTE reduceren.	reductie (in %)	kg CO ₂ per FTE DOEL 2025
REFERENTIEJAAR 2015			25%	
570				427.50

	kg CO2 per FTE doelstelling	kg CO per FTE daadwerkelijke uitstoot
2015	570.00	570.00
2016	552.92	488.53
2017	535.84	325.39
2018	518.76	283.64
2019	501.68	
2020	484.60	
2021	467.52	
2022	450.44	
2023	433.36	
2024	416.28	
2025	399.20	

Voortgang scope 3 | VenhoevenCS

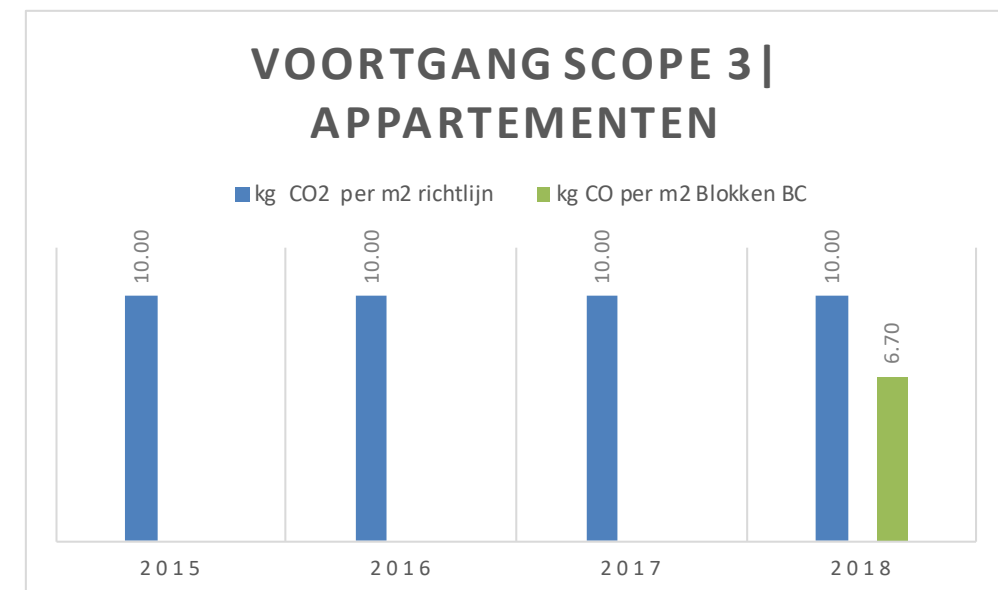
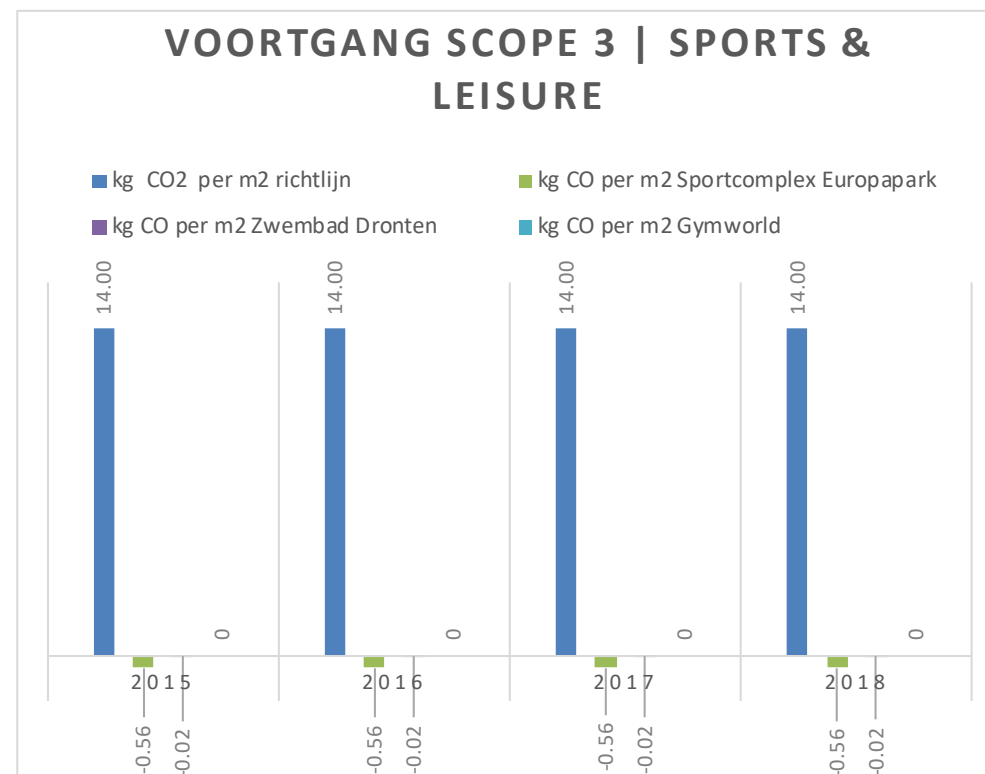
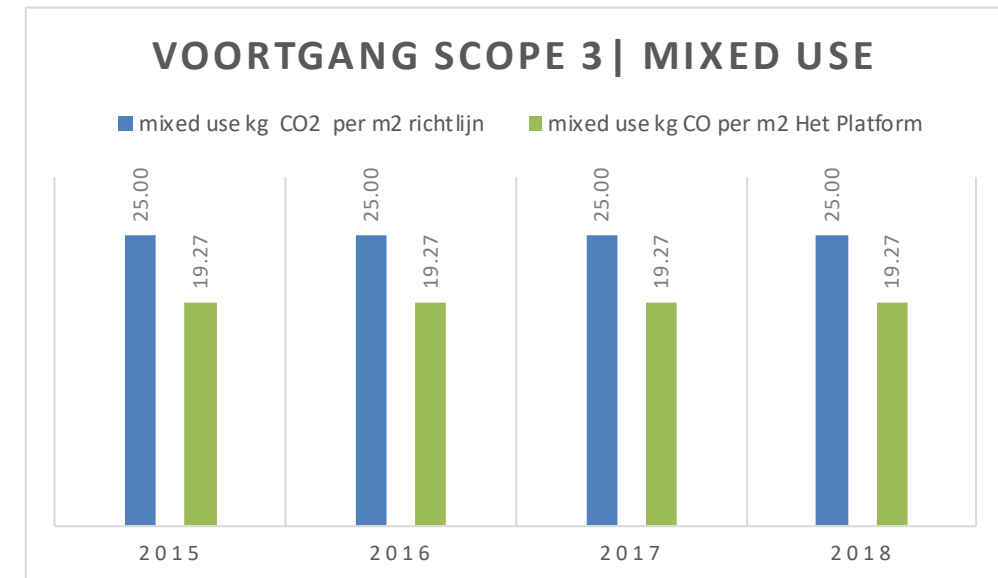
Uitstoot nieuwbouw VenhoevenCS	kg CO ₂ per m ² REFERENTIEJAAR 2013	Doelstelling	In 2018 dienen alle nieuw door VenhoevenCS ontworpen gebouwen 10% beter te presteren <i>Een 10 % procent betere score dan de geldende EPC eis betekent concreet onderstaande CO2</i>	reductie (in %)	kg CO ₂ m ² DOEL 2018
	16		CO2 uitstoot per m2 VenhoevenCS nieuw ontworpen appartementen reduceren met 45%	45%	9
	24		CO2 uitstoot per m2 VenhoevenCS nieuw ontworpen kantoorgebouwen reduceren met 39%	39%	15
	43		CO2 uitstoot per m2 VenhoevenCS nieuw ontworpen mixed use gebouwen reduceren met	47%	23
	29		CO2 uitstoot per m2 VenhoevenCS nieuw ontworpen sports & leisure gebouwen reduceren	59%	12
	43		CO2 uitstoot per m2 VenhoevenCS nieuw ontworpen onderwijsgebouwen reduceren met	47%	23

	appartementen		kantoor & utiliteit		mixed use		sports & leisure		onderwijsgebouwen	
	kg CO ₂ per m ² richtlijn	kg CO per m ² daadwerkelijke uitstoot	kg CO ₂ per m ² richtlijn	kg CO per m ² daadwerkelijke uitstoot	kg CO ₂ per m ² richtlijn	kg CO per m ² daadwerkelijke uitstoot	kg CO ₂ per m ² richtlijn	kg CO per m ² daadwerkelijke uitstoot	kg CO ₂ per m ² richtlijn	kg CO per m ² daadwerkelijke uitstoot
2015	10.00	nvt	17.00	nvt	25.00	19.27	14.00	-0.55984384	25.00	nvt
2016	10.00	nvt	17.00	nvt	25.00	19.27	14.00	-0.55984384	25.00	nvt
2017	10.00	nvt	17.00	nvt	25.00	19.27	14.00	-0.55984384	25.00	nvt
2018	10.00	6.70	17.00	nvt	25.00	19.27	14.00	-0.55984384	25.00	nvt

Voortgang scope 3 | VenhoevenCS

Projectnaam	Type	Jaar	KG CO ₂ per m ² richtlijn	KG CO ₂ per m ² daadwerkelijke uitstoot	on target?
Het Platform	mixed use	2015	25	19.27	JA
Sportcentrum Europapark	sports & leisure	2015	14	-0.56	JA
Zwembad Oostende	appartementen	2016	10	nog niet bekend	
Zwembad Oostende	sports & leisure	2016	14	nog niet bekend	
Zwembad Ronse	sports & leisure	2016	14	nog niet bekend	
Herontwikkeling Egmond	appartementen	2016	10	nog niet bekend	
Herontwikkeling Egmond	sports & leisure	2016	14	0	JA
Erven Wickevoort	appartementen	2017	10	nog niet bekend	
Podium26	mixed use	2018	25	nog niet bekend	
Zwembad Dronten	sports & leisure	2018	14	-0.02	JA
Blokken BC	appartementen	2018	10	6.7	JA
Guymworld Zoetermeer	sports & leisure	2018	14	0	JA

C. TRANSPARANTIE

COMMUNICATIEPLAN INTERN/EXTERN

COMMUNICATIEPLAN | VENHOEVENGCS

herzien:mrt 2019

Externe stakeholders		Interne stakeholders	
A. Opdrachtgevers	A.	Personeel	
B. Overheden	B.	Managementteam	
C. Relaties	C.	Nieuwe medewerkers	
Potentiële opdrachtgevers	D.	Tijdelijke medewerkers	
Potentiële partners	E.	Medewerkers van onderaannemers	
D. Onderaannemers			
E. Nevenaannemers			
F. Leveranciers			
G. Overige			
H. SKAO			

Communicatiemiddelen	DOELGROEP	FREQUENTIE	TAAK + VERANTWOORDELIJKE
<i>Extern</i> Door open communicatie van ons energiebeleid en reductiedoelstellingen op bedrijf en CO2-gerelateerd projectniveau externe partners meekrijgen in dit beleid en doelstellingen (olievlekwerking). Dit zou ook visa versa kunnen zijn.			
1. Website	A t/m H	2x per jaar	MM
2. Social media	C	Variabel	MM
3. Berichten in media	A t/m G	Adhoc	MM
4. Website SKAO	H	Variabel	MM
5. Projectdocumentatie	A t/m C	Variabel	MM
6. Inkoopovereenkomst	F	Variabel	DE / HL
7. Onderaannemingsovereenkomst	D	Variabel	DE / HL
<i>Intern</i> Door open communicatie van ons energiebeleid en reductiedoelstellingen op bedrijf en CO2-gerelateerd projectniveau bewustwording en draagvlak vergroten. De olievlkwerking naar privé is een nevendoelelstelling.			
1. Plenary CO2 meeting	A t/m D	2x per jaar	Staf
2. Website	A t/m E	2x per jaar	MM/MvP
3. Welcome to VenhoevenCS	A t/m D	1x per medewerker	SB/MM
4. Plenary office meeting	A t/m D	10x per jaar	Staf
5. Handboek VenhoevenCS	A t/m D	jaarlijks herzien	HL/SB
6. Projectplan	A t/m D	variabel (projectgebonden)	PV's

D. PARTICIPATIE

SECTOR EN KETENINITIATIEVEN

VenhoevenCS draagt op veel verschillende manieren actief bij aan het (internationale) discours, beleid en de ontwikkelingen op het gebied van CO2 footprint reductie (en milieumaatregelen in het algemeen). Daarnaast is VenhoevenCS continu bezig met het ontwikkelen van de eigen – en andermans – kennis op het gebied van duurzaamheid.

Enkele voorbeelden:

1. Continue opdrachtgevers aanspreken op hun duurzaamheid ambities (of het gebrek daaraan)
2. Het adviseren van (internationale) nationale overheden, op alle schaalniveaus (beleidsadvies voor rijk, provincies, stedelijke regio's en gemeenten).
3. Het uitwisselen van kennis en samenwerking met kennisinstellingen, zoals TU Delft en TNO.
4. Het doen van onderzoeksprojecten (R&D), ofwel zelf geïnitieerd, of als onderdeel van onderzoeksprogramma's, of als specifieke opdracht.
5. Het organiseren en leiden van workshops in het buitenland op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling en mobiliteit.
6. Het schrijven van artikelen en boeken (De Mobiele Stad, Station Centraal).
7. Het geven van lezingen in binnen- en buitenland.
8. Het organiseren van 'guest lectures' bij VenhoevenCS, die niet alleen toegankelijk zijn voor medewerkers, maar ook voor derden (zoals bv lezing over BREEAM, LEED en GPR).

Ad 2) Ton Venhoeven was Rijksadviseur voor Infrastructuur van 2008-2012. In die hoedanigheid gaf hij de nationale overheid gevraagd en ongevraagd advies, met name over stimuleren van multimodale bereikbaarheid en stimuleren van modal shift naar langzaam verkeer en openbaar vervoer.

VenhoevenCS krijgt regelmatig adviesopdracht van de overheid op het gebied van duurzaamheid. Recente voorbeelden:

- Petapan: energietransitie en leefomgeving voor het College Rijksadviseurs - 2017
- Co-Design verduurzaming A2 voor Projectbureau A2 – 2015
- Advies herstructurering Maharashtra Nature Park voor Mumbai Metropolitan Regional Development Authority, Mumbai – 2015
- Towards2050: Developing a Sino-Dutch Approach towards sustainable urbanization voor de Beijing Municipal Committee for Urban Planning – 2013/2014/2015
- Advies Zuid-Kennemerland voor Provincie Noord-Holland (toekomst mobiliteit) - 2013
- Advies Smart City NL voor Ministerie IenM – 2013
- Advies fietsparkeeroplossingen voor gemeente Amsterdam - 2013

Met deze adviezen oefent VenhoevenCS actief invloed uit op overheidsbeleid m.b.t. duurzaamheid en CO2-reductie.

Ad 4) Recente voorbeelden van R&D onderzoeken

- Stad van de Toekomst - 2018 i.o.v. BNA
- Bereikbare, slimme en gezonde steden – 2015 i.o.v. Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
- Snelweg en Stad – 2015 i.o.v. BNA
- Landschapsontwikkeling 2070 NL – 2015 i.o.v. RLI
- Fietsparkeren - 2014 eigen onderzoek zelf geïnitieerd
- Designing Transit Oriented Development – Kansen voor ruimtelijke ontwikkeling langs de Zaancorridor – 2014 i.o.v. BNA, Provincie Noord-Holland, en diverse gemeenten

De resultaten van al deze onderzoeken zijn wereldkundig gemaakt d.m.v. gerichte presentaties aan stakeholders en publicaties voor groter publiek.

M.a.w. VenhoevenCS stelt elk jaar budget ter beschikking voor onderzoek, participatie en publicatie.

Lidmaatschap

Na het stilvallen van het keteninitiatief 1 miljoen druppels, heeft VenhoevenCS zich sinds maart 2018 aangesloten bij de Dutch Green Building Council. Doel is een bijdrage leveren aan de grote stappen die nog gezet moeten worden op het gebied van duurzaamheid in de bouw. De bouw is nog altijd een vervuilende sector, die ook nog een eens erg conservatief is. Door de samenwerking met DGBC hoopt VenhoevenCS te kunnen bijdragen aan het verkleinen van de footprint van de sector. Het uitgebreide netwerk van DGBC wordt gezien als een grote kans om het gesprek aan te gaan met bouwers, ontwerpers en stedenbouwkundigen buiten de projecten om en te kunnen werken aan plannen voor de lange termijn.

Voortkomend uit het lidmaatschap hebben er in Q3 en Q4 van 2018 al twee trainingen plaatsgevonden. De eerste betrof een in-house BREEAM-NL training; kans om binnen het team gedeelde kennis op te bouwen door samen met de trainers te discussiëren over de zin en onzin van BREEAM en andere duurzaamheidskwesties. Zo wordt voorkomen dat specifieke kennis zich ophoopt in kleine pockets binnen de organisatie. De tweede training die eind van het jaar plaatsvond, betrof een BREEAM-NL Experttraining Nieuwbouw en Renovatie. Het doel is om middels deze training 3 van de werknemers zich te laten certificeren als 'expert'.

Nieuwe participant VenhoevenCS richt zich 100% op duurzaamheid

VenhoevenCS architecture+urbanism

02 oktober 2018

VenhoevenCS architecture+urbanism is sinds dit jaar participant bij DGBC. "Een samenwerking die niet kon niet uitblijven", aldus oprichter Ton Venhoeven. "Duurzaamheid is al vanaf de oprichting van ons bedrijf een belangrijk onderdeel in de bedrijfsvisie."

Investeren in personeel

Begin 2017, op het moment dat vier nieuwe partners hun intrede namen, zijn daarin extra concrete stappen gezet. "We hebben toen de gehele organisatie tegen het licht gehouden. Sindsdien richten we ons in al onze acties voor honderd procent op duurzaamheid." Het gaat daarbij niet alleen om de primaire werkzaamheden. Zo is het bureau bewust op zoek gegaan naar specialisten met ervaring en kennis op het gebied van duurzaamheid en wordt er op dat thema fors geïnvesteerd in trainingen voor het huidige personeel.

BREEAM-NL training

In september kreeg een team van 13 senior architecten en technisch ontwerpers van VenhoevenCS een in-house BREEAM-NL training.

Voor Venhoeven was de training niet een doel op zich: het was ook een kans om binnen het team gedeelde kennis op te bouwen door samen met de trainers te discussiëren over de zin en onzin van BREEAM en andere duurzaamheidskwesties. Zo wordt voorkomen dat specifieke kennis zich ophoopt in kleine pockets binnen de organisatie.

Werken met het certificeringssysteem levert volgens Venhoeven een concurrentievoordeel op. "Bij vrijwel elke tender is een excellente score op duurzaamheid een vereiste. Als je dat kunt beloven en waarmaken, ben je een aantrekkelijke partij om mee in zee te gaan. Certificeren is daarbij een eenduidig middel om een bepaalde vorm van duurzaamheid aan te tonen." Tegelijkertijd is het volgens hem een spreekwoordelijke zweep om tijdens de uitvoering mee te slaan. "Het inschrijven op een tender met een goede duurzaamheidsvisie is iets anders dan het realiseren van een duurzaam project dat op alle fronten een excellent-score behaalt."

Afstemmen honorarium

Snel inzicht in de kwaliteit van woningen en de omgeving.

[Doe de DGBC Woonmerkscan](#)

[doorzoek de site](#)

Actueel

Agenda

Nieuwsarchief

Nieuwe participant VenhoevenCS richt zich 100% op duurzaamheid

Ondernemers en gemeenten gezocht voor proef met groen in kantoorruimten

Nieuwsbrief

Fotogalerij

DGBC in de media

Downloads

Een voordeel van het werken met BREEAM-NL is dat het een gerenommeerd certificaat is dat de businesscase versterkt en dus voor beleggers interessant is, erkent Venhoeven. Maar het werken met BREEAM kent ook uitdagingen: "Een veel gehoorde reactie bij zowel collega's als klanten is: 'Oh, dat is heel veel werk'. Dat is zeker waar, maar wordt al minder op het moment dat je in het begintraject betrokken wordt. Maar het is ook belangrijk dat je daarnaast een goed honorarium afspreekt dat rekening houdt met extra professionele inzet. Dat is ook goed te verdedigen naar opdrachtgevers want die plukken er later de vruchten van."

Bouwsector te conservatief

Dat er nog grote stappen gezet moeten worden op het gebied van duurzaamheid in de bouw is volgens Venhoeven evident: "Het is nog altijd een vervuilende sector, die ook nog eens erg conservatief is." Door de samenwerking met DGBC hoopt hij te kunnen bijdragen aan het verkleinen van de footprint van de sector. "We hebben veel kennis en expertise en zijn een koploper op het gebied van architectuur. Het is mooi dat we met dit netwerk het gesprek kunnen aangaan met bouwers, ontwerpers en stedenbouwkundigen buiten de projecten om en kunnen werken aan plannen voor de lange termijn."

Meer weten over Venhoeven CS? Kijk op www.venhoevencs.nl

Neem contact op

Zuid Hollandlaan 7
2596 AL Den Haag

E: info@dgbc.nl

Tel: +31 (0)88 - 55 80 100

Belangrijke links

[Over DGBC](#)

[Agenda](#)

[Projecten](#)

[Participanten](#)

[Contact](#)

www.BREEAM.nl

Blijf op de hoogte

Lees het laatste nieuws. Bekijk het nieuwsarchief.

Meld je aan als participant. Lees meer over de voordelen.

